

Artikel van Nazarski in De Volkskrant 13-08-2020

Opinie: chaos bij asielaanvragen is het gevolg van verkeerde ideeën over migratie

Hoe kan het dat de IND nu weer in opspraak raakt door grote problemen bij de afhandeling van asielaanvragen? Dat ligt aan het politieke taboe op zich voorbereiden op een nieuwe toename, leggen Eduard Nazarski en Karin Geuijen uit.

Eduard Nazarski en Karin Geuijen 13 augustus 2020, 16:30

Moeder en kind in asielzoekerscentrum Gilze. Beeld Hollandse Hoogte / Ton Toemen

Drie dagen nadat bekend was geworden dat de 14-jarige Ali Ghezawi uit Syrië zich in AZC Gilze van het leven had beroofd uit wanhoop over een IND-beslissing, berichtte [de Volkskrant](#) vorige week over achterstanden en chaos bij de afhandeling van asielverzoeken door de IND. Tegelijk publiceerde VVD-Kamerlid Bente Becker in [De Telegraaf](#) een opiniestuk

met als titel ‘Asielloket moet dicht voor gelukzoekers’, waarin ze pleit voor selectie van asielzoekers aan de buitengrenzen van Europa; ze vindt dat vluchtelingen vooral in de eigen regio moeten blijven.

Echter, op welke locatie de asielprocedure ook wordt uitgevoerd, hij is juist bedoeld om te bepalen wie recht heeft op bescherming en wie niet mag blijven. Oproepen om het ‘asielloket’, dus de IND, dicht te doen voor asielverzoeken die niet aan de regels voor toelating voldoen is als zeggen dat de Belastingdienst dicht moet voor mensen die hun aangifte verkeerd invullen.

Voortdurend uitvoeringsproblemen

Al sinds de jaren negentig komen problemen bij de IND steeds opnieuw naar boven. In 1991 werden deze onderzocht door de commissie-Mulder, in 1994 kwam het rapport-Geelhoed, in 1995 de onderzoeken van de Rekenkamer en Berenschot. In 1994 startte de IND de eerste grote ‘inhaalslag’. In de 25 jaar daarna is het niet anders geworden: voortdurende uitvoeringsproblemen bij de IND. Zo was er in 2019 het rapport van de commissie-Van Zwol en in 2020 dat van de Adviescommissie Vreemdelingen Zaken.

Hoe kan het toch dat al die rapporten en ervaringen uit de afgelopen dertig jaar niet hebben geleid tot een evenwichtiger en soepeler uitgevoerd asielbeleid? En wat zijn eigenlijk de consequenties van de falende uitvoering?

Die consequenties zijn tweeledig: kosten en draagvlak. Ten eerste de kosten: voor vluchtelingen leidt het tot eindeloos wachten en fundamentele onzekerheid, de Nederlandse taal niet mogen leren en geen netwerk kunnen opbouwen, waardoor hun integratie slecht op gang komt. Er zijn

ook grote maatschappelijk kosten, door de vertraagde integratie en door gezondheidsproblemen.

Aantasting draagvlak

De tweede consequentie van het falend uitvoeringsbeleid ligt in de aantasting van het draagvlak. De uitvoeringsproblemen worden voortdurend en eenzijdig geweten aan misbruik. Dit *blaming the victim* brengt mensen in diskrediet en diskwalificeert degenen die hier na afloop van de procedure gaan wonen en werken. Het is ook een vrijbrief voor de meest negatieve en weerzinwekkende uitingen, die op zichzelf ook weer integratie en soepel samenleven belemmeren.

Waarom worden die uitvoeringsproblemen dan niet opgelost, als ze zulke negatieve consequenties hebben? De achterliggende oorzaken liggen bij de politieke sturing op het asielbeleid.

Al vanaf het begin van de jaren negentig wordt bezuinigd zodra de aantallen asielzoekers dalen, waardoor personeel moet vertrekken. Daarmee gaat kennis en ervaring verloren die bij een volgende stijging van het aantal asielzoekers niet snel weer beschikbaar is. *De Volkskrant* meldt dat voor de huidige inhaalslag een Task Force is opgericht die bestaat uit 180 IND-medewerkers, veertig DT&V-medewerkers en maar liefst tweehonderd uitzendkrachten. De vraag is hoe gekwalificeerd die zijn, en daarmee hoeveel (terechte) bezwaarprocedures er nu weer zullen komen.

Slimme buffer

Er ontbreekt dus kennelijk nog steeds een slimme buffer, ondanks de afspraken over flexibilisering die er tijdens de zogenoemde vluchtelingen crisis van 2015/16 zijn gemaakt.

Daarnaast heeft de aandacht voor ‘onechte’ asielverzoeken in de loop der jaren geleid tot een praktijk waarin op niet-transparante wijze gebruik wordt gemaakt van informatie en waarin mogelijkheden voor afwijzing centraal zijn komen te staan. Dat leidt tot bezwaarprocedures die het asielsysteem extra belasten. Deze twee redenen leiden tot de terugkerende uitvoeringsproblemen.

Waarom vindt dan deze niet-effectieve politieke sturing plaats? De achterliggende oorzaak hiervan is de weigering te erkennen dat migratie van alle tijden is en fluctueert in aantallen. Bij elke daling van het aantal asielzoekers feliciteren politici elkaar en wordt het asielsysteem afgeschaald. Bewindspersonen zetten al sinds de jaren negentig vol in op het tegengaan van ‘aanzuigende werking’ naar Europa, en binnen Europa naar Nederland. Daarom is het taboe om voorbereidingen te treffen voor een mogelijke stijging van het aantal asielverzoeken. En zo blijven de uitvoeringsproblemen steeds terugkomen.

Dat moet anders. Er is nu behoefte aan moreel leiderschap en een duurzame visie die erkent dat vluchten en migreren van alle tijden is, dus ook nu zal blijven bestaan, en dat we ons uitvoeringssysteem daarop moeten instellen.

Karin Geuijen is verbonden aan het departement Bestuurs- en Organiseringswetenschappen, Universiteit Utrecht. **Eduard Nazarski** was directeur van Amnesty International Nederland en daarvoor van VluchtelingenWerk.